

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní JUDr. Janou Kábrtovou ve věci

žalobkyně: **L. K.**
zastoupená JUDr. Kateřinou Skoumalovou
advokátkou AK
se sídlem v Hradci Králové, Nám. 5. května 812

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
se sídlem v Praze 5, Křížová 25
o žalobě proti rozhodnutí žalované o námitkách ze dne 2. 6. 2017, čj. x-AHN

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Dne 2. 6. 2017 vydal žalovaný správní orgán rozhodnutí o námitkách, kterým zamítl námitky žalobkyně proti rozhodnutí ze dne 21. 4. 2017. Tímto rozhodnutím žalovaná zamítla žádost žalobkyně o starobní důchod pro nesplnění podmínek § 31 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen ZDP), resp. § 31 tohoto zákona ve znění, účinném do 31. 12. 2006.

2. Z rozhodnutí plyne, že podstatou věci je, že žalobkyně podala dne 14. 10. 1999 žádost o starobní důchod před dosažením důchodového věku v souladu s ust. § 31 ZDP, ve znění účinném do 31. 12. 2006 u OSSZ Hradec Králové, s požadovaným datem přiznání k 22. 12. 1999. Žalovaná poté odkazuje na žádost, při jejímž podání byly zkontrolovány získané doby pojištění dle evidence ČSSZ a bylo zaznamenáno, že žalobkyně požádala o uznání péče o dvě děti, syna J. K., a syna P. K., od jejich narození do zletilosti. V žádosti bylo dále zaznamenáno, že dnem 3. 1. 2000 skončí jednoroční podpůrčí doba, a výplata nemocenských dávek, které byly vypláceny ode dne 4. 1. 1999 do 21. 12. 1999, byla zastavena od 22. 12. 1999. V rámci řízení o žádosti bylo zjištěno, že žalobkyně splňuje potřebné zákonné podmínky pro přiznání žádaného důchodu, takže dne 11. 11. 1999 bylo vydáno rozhodnutí, kterým byl žalobkyni přiznán starobní důchod před dosažením důchodového věku podle § 31 ZDP ve znění, účinném do 31. 12. 2006, a to ode dne 22. 12. 1999 ve výši 6.124,- Kč měsíčně. Dle osobního listu důchodového pojištění, který byl k rozhodnutí připojen, získala žalobkyně v době od 1. 9. 1960 do 21. 12. 1999 celkovou dobu pojištění v rozsahu 39 roků a 121 dne, s tím, že po snížení náhradní doby pojištění na 80% doba pojištění činila 39 roků a 50 dnů. V odůvodnění rozhodnutí pak bylo zaznamenáno, že do dosažení důchodového věku, který byl v případě žalobkyně ke dni 10. 10. 2001, chybělo ode dne přiznání předčasného starobního důchodu celkem 658 dnů, za které byla snížena procentní výměra starobního důchodu v souladu s ust. § 36 odst. 1 písm. a) ZDP, ve znění, účinném do 31. 12. 2001, o 0,6 % výpočtového základu ve výši 8.534 Kč za každých i započatých 90 kalendářních dnů z doby ode dne, od kterého se přiznával starobní důchod, do dosažení důchodového věku, tj. v případě žalobkyně o 409,- Kč měsíčně. V následujících letech byl žalobkyni předčasný starobní důchod řádně valorizován dle příslušných předpisů.
3. Z napadeného rozhodnutí dále plyne, že žalobkyně žádala o přepočtení svého předčasného starobního důchodu na řádný starobní důchod 17. 9. 2001, dne 4. 10. 2001 byla informována o tom, že podle § 31 odst. 3 ZDP ve znění, účinném do 31. 12. 2006, nelze důchody, přiznané podle § 31 ZDP přepočítat na řádný starobní důchod, žalobkyně měla na vydaném rozhodnutí o dávce řádné poučení o možnosti odvolání, kterého nevyužila. Rozhodnutí tak nabylo právní moci.
4. Dne 15. 12. 2009 žalobkyně doložila výpisem z katalogu vysvědčení Učňovské školy zemědělské v Městci Králové z 9. 12. 2009 dobu pojištění, zahrnující školní rok 1959/1960, která nebyla zhodnocena v rámci rozhodnutí ze dne 11. 11. 1999. Na základě této skutečnosti žalovaná nově zhodnotila nově doloženou dobu v rozsahu 366 dní v době od 1. 9. 1959 do 31. 8. 1960 a rozhodnutím ze dne 13. 8. 2010 zvýšila starobní důchod žalobkyně v souladu s ust. § 56 odst. 1 písm. b) ZDP od 22. 12. 1999 na 6.271,- Kč měsíčně, včetně příslušných valorizací pro následující roky, rozepsaných ve výroku rozhodnutí, od lednové splátky 2009 náležel důchod ve výši 9.626,- Kč měsíčně, po dalších řádných valorizacích od lednové splátky 2017 náleží důchod ve výši 10.831,- Kč.
5. Dne 25. 1. 2017 podala žalobkyně současně dvě další žádosti o starobní důchod, jednu s požadovaným dnem přiznání důchodu k 22. 12. 1999 a druhou ke dni 10. 10. 2001. Žalobkyně trvala na sepsání žádosti o starobní důchod podle § 30 ZDP, ve znění účinném do 31. 12. 2006, když splnila podmínku evidence na úřadu práce, přičemž tato doba se překrývala s dobou nemoci v ochranné době a zároveň jí do nároku na řádný starobní důchod chyběly necelé 2 roky, při sepisování žádosti v r. 1999 nebyla údajně svým zaměstnavatelem informována o tom, že starobní důchod podle § 31 ZDP je trvale

snížený a že by si mohla požádat o přiznání starobního důchodu podle § 30 tohoto zákona, vzhledem k tomu, že údajně splňovala podmínky pro jeho přiznání a na tuto okolnost nebyla upozorněna při konzultaci u orgánu sociálního zabezpečení. Žádala tak o zpětné přiznání starobního důchodu podle § 30 ZDP ve znění účinném do 31. 12. 2006 od 22. 12. 1999 a současně o jeho přepočítání na řádný starobní důchod podle § 29 téhož zákona.

II. Žalobní argumentace

6. Včasnou žalobou se domáhala žalobkyně přezkoumání věci, uváděla, že je přesvědčena, že nárok na starobní důchod jí byl přiznán v rozporu s tehdy platnými právními předpisy, neboť měl být správně přiznán dle ust. § 30 odst. 1 ZDP v tehdy platném znění. Toto ustanovení předpokládalo, že pojištěnec získal dobu pojištění nejméně 25 let, byl veden nepřetržitě po dobu nejméně 180 kalendářních dnů v evidenci uchazečů o zaměstnání u úřadu práce a ke dni uplynutí doby podle písm. b) do dosažení důchodového věku mu chybí nejvýše dva roky. Ke dni podání žádosti o důchod, tj. ke dni 14. 10. 1999 byly ze strany žalobkyně všechny zákonné podmínky splněny. K tomu uvádí, že dle obsahu dávkového spisu doložila dobu pojištění po její úpravě v celkové délce 39 roků a 121 den, resp. po snížení náhradní doby pojištění na 80% činila doba pojištění 39 roků a 50 dní, po opravě rozhodnutím ze dne 13. 8. 2010 byla navýšena o 366 dnů. Žalobkyně byla vedena v evidenci úřadu práce v době od 1. 1. 1999 do 21. 12. 1999, tedy po dobu 355 dnů. Důchodového věku dosáhla dne 10. 10. 2001, tedy do dosažení důchodového věku jí zbývalo 658 dnů, tj. méně než dva roky.
7. Je pravdou, že žalobkyně podepsala žádost o přiznání předčasného starobního důchodu, nicméně v žádosti není uveden odkaz na příslušné zákonné ustanovení, na základě kterého je žádost o důchod podávána. Jestliže je pak toto ustanovení v následném rozhodnutí citováno, je potřebné vidět, že žalobkyně je naprostým právním laikem, který není schopen relevantně vyhodnotit, zda je dávka přiznána správně v souladu se zákonem či nikoliv. Nadto byla pracovníky OSSZ opakovaně mylně informována o možnosti pozdějšího „přepočtu“ vyměřené výše důchodu a spoléhala na pravdivost takové informace. Proto ani nevyužila možnosti opravného prostředku.
8. Na základě uvedených skutečností je dle žalobkyně zřejmé, že rozhodnutí žalované je v rozporu se zákonem, správně měl být nárok žalobkyně na starobní důchod přiznán dle ustanovení § 30 odst. 1 ZDP, její žádost, aktuálně podaná, je důvodná a žalovaná rozhodla v rozporu se zákonem. Žalobkyně navrhuje zrušení napadeného rozhodnutí správního orgánu a vrácení věci k dalšímu řízení.
9. K žalobě žalobkyně připojila ftkp. Potvrzení Úřadu práce v Hradci Králové ze dne 3. 1. 2000 o tom, že byla vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání od 1. 1. 1999 do 21. 12. 1999.
10. Po vyjádření žalované ze dne 28. 8. 2017 žalobkyně v přípisu ze dne 6. 9. 2017 sdělila soudu, že na svých námitkách trvá, uvedla, že pro odstup času a personální změny na OSSZ již dnes není schopna prokázat pravdivost svého tvrzení o mylné informaci. Podmínku evidence u ÚP žalobkyně v době žádosti splňovala, i když tuto skutečnost doložila až později, její evidenci však bylo možné ověřit již v době žádosti, s ohledem na mylnou informaci nepovažovala ani za nutné tuto skutečnost v době žádosti dokládat.

III. Vyjádření žalované

Shodu s prvopisem potvrzuje I. S.

11. Žalovaná se vyjádřila k žalobním námitkám dne 28. 8. 2017 písemně, uvedla, že ze správního spisu plyne, že žalobkyně sepsala dne 14. 10. 1999 prostřednictvím svého zaměstnavatele a uplatnila na OSSZ v Hradci Králové dne 20. 10. 1999 žádost o starobní důchod od 22. 12. 1999, jako druh důchodu je uvedeno ST a tento zvolen i na 4. straně žádosti v modrém poli. V přehledu dob pojištění je uveden na 2. straně žádosti seznam zaměstnavatelských organizací žalobkyně v letech 1964 – 1998 (do 31. 12. 1998) a doba studia na SŠ v letech 1960 – 1964. Jako poslední údaj je uvedena nemoc v ochranné lhůtě od 4. 1. 1999 do 21. 12. 1999. Výplata nemocenských dávek do 21. 12. 1999 je pak potvrzena i na 4. straně žádosti, rovněž údaj o ukončení výdělečné činnosti dne 31. 12. 1998. Datum, od kterého je požadován důchod, je rovněž uveden v samostatné části i na str. 4 žádosti, je zde vyplněno od 22. 12. 1999. Žádost je na 4. straně dole vpravo vlastnoručně podepsána žadatelkou a pracovníkem OSSZ.
12. O takto uplatněné žádosti rozhodla žalovaná rozhodnutím ze dne 11. 11. 1999, přiznala požadovaný ST – tzn. předčasný starobní důchod před dosažením důchodového věku trvale snížený podle ust. § 31 ZDP. Rozhodnutí bylo řádně doručeno (§ 90 zákona č. 582/1991 Sb., v tehdy platném znění). Opravný prostředek proti rozhodnutí žalobkyní podán nebyl, ve spise není založeno ani žádné její podání, jímž by bezprostředně reagovala na doručené rozhodnutí, žádost nebyla vzata zpět. Rozhodnutím ze dne 7. 1. 2000 došlo k přepočtu přiznaného starobního důchodu – byl započten správný výdělek za r. 1990, starobní důchod byl doplacen, ani proti tomuto dalšímu rozhodnutí žalobkyně žádný opravný prostředek neuplatnila.
13. O přepočet požádala až 17. 9. 2001, tedy těsně před dosažením svého důchodového věku, s tím, že vrátí přeplatek. Výslovně uvedla, že ví, že je její chyba, že se neodvolala. Přílohou bylo potvrzení o její evidenci u ÚP v době od 1. 1. 1999 do 21. 12. 1999. Žalobkyně byla žalovanou informována, že tento důchod přepočítat nelze, odvolání podáno nebylo.
14. Dne 15. 12. 2009 se žalobkyně dostavila na OSSZ v Hradci Králové a doložila dobu studia na učňovské škole ve školním roce 1959/1960, dne 13. 8. 2010 žalovaná vydala nové rozhodnutí o přepočtu starobního důchodu po doložení chybějící doby pojištění.
15. Následuje již současná žádost, jak uvedeno shora, s tím, že byla žalobkyně mylně informována, že starobní důchod, o nějž žádala v r. 1999, bude možné přepočítat a žalovaná o této rozhodla rozhodnutím č. I. a II ze dne 21. 4. 2017. Žádost o starobní důchod dle § 30 ZDP byla zamítnuta pro nesplnění podmínek § 31 odst. 3 ZDP, kde je výslovně uvedeno, že přiznání starobního důchodu podle odst. 1 a 2 vylučuje nárok na starobní důchod dle § 29 a § 30, žádost o přiznání důchodu dle § 29 byla zamítnuta s poukazem na totéž ustanovení.
16. Žalovaná dále odkazuje na ust. § 54 odst. 1 ZDP, podle něhož nárok na důchod vzniká dnem splnění podmínek stanovených tímto zákonem, podle odst. 2 pak nárok na výplatu důchodu vzniká splněním podmínek stanovených tímto zákonem pro vznik nároku na důchod a na jeho výplatu a podáním žádosti o přiznání nebo vyplácení důchodu. K tomu správní orgán uvádí, že žalobkyně sama podala žádost o důchod, dobrovolně ji podepsala, nikdy neuvedla, že by k jejímu uplatnění a podepsání byla nucena pod nátlakem, ani proti rozhodnutí ze dne 11. 11. 1999 a 7. 1. 2000 neuplatnila opravný prostředek, obě se tak stala pravomocnými. Žalovaná přiznala důchod dle žádosti a zvolení žalobkyní, správně od 22. 12. 1999, nejde tedy o neprávem odepřený důchod či přiznaný jiný než

bylo žádáno, či od jiného data. Žalobkyně podepsala druh důchodu ST, při uplatnění žádosti na OSSZ v r. 1999 neuvedla, že je v evidenci u ÚP, jinak by byla tato skutečnost jistě doložena a poznamenána. V přehledu dob pojištění toto není na 2. straně žádosti uvedeno, pouze nemoc v ochranné lhůtě a ani doloženo, pouze 2x evidenční list. Doklad o evidenci u ÚP žalobkyně zaslala až dne 17. 9. 2001, tedy v době dosažení důchodového věku, kdy zjistila, že si požádala o důchod, který nelze přepočítat. Na 4. straně žádosti je zvolena ze dvou možností (30 či 31) ZDP varianta 31 ZDP, s tím, že výplata hmotného zabezpečení odpadá.

17. Žalovaná se domnívá, že žalobkyně byla jistě upozorněna pracovníky OSSZ při sepsu žádosti na skutečnost, že snížení, které bylo v té době nižší než by činilo u SD, bude trvalé a že již nikdy nebude mít žalobkyně nárok na přepočet a přiznání řádného starobního důchodu, evidence u ÚP doložena nebyla, takže nelze přisvědčit námitce mylné informace vyškolenými pracovníky OSSZ, aby si při současném plnění zákonných podmínek nároku jak na ST, tak i na SD, zvolila v té době výhodnější variantu ST a že tento lze přepočítat v budoucnu. Žalovaná je přesvědčena, že rozhodla o žádosti žalobkyně v souladu se zákonem a navrhuje zamítnutí žaloby jako nedůvodné.

IV. Posouzení věci krajským soudem

18. Soud přezkoumal napadený výrok rozhodnutí v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní - s.ř.s.), ve svém rozhodnutí soud vyšel ze skutkového a právního stavu výše zjištěného (§ 77 odst. 2 s.ř.s.) a konstatoval, že závažnějších pochybení v průběhu správního řízení a v napadeném rozhodnutí žalované neshledal. Soud se souhlasem účastníků řízení rozhodl ve věci bez nařízení jednání (§ 51 odst. 1 s.ř.s.).
19. Krajský soud měl k dispozici dávkový spis žalované, r.č. x, z něhož plyne, že „Žádost o starobní důchod“ byla OSSZ Hradec Králové předána 20. 10. 1999, ČSSZ Praha tuto orazítkovala datem přijetí dne 26. 10. 1999. Na žádosti je na první straně vyplněn důchod starobní, jako druh důchodu – ST. Na 4. straně žádosti je v modrém poli text – Vyplňuje se jen, jde-li o přiznání starobního důchodu podle § (zde přeškrtnuto 30) a 31 zdp, z čehož jasně plyne, že jde o žádost o starobní důchod dle § 31 zdp. V dolejším zeleném poli jsou uvedeny 2 přílohy – EL, Prohlášení, že veškeré údaje jsou učiněny podle pravdy a že podepsaná osoba si je vědoma, že nepravdivé údaje mohou přivodit nejen odnětí neprávem získaného důchodu, a vymáhání náhrady škody, ale i trestní stíhání. Je zde umístěno razítko zaměstnavatele, správnost údajů v žádosti ověřují: x H. a podpis této osoby, napravo pak podpis žadatelky, razítko OSSZ Hradec Králové a nečitelný podpis pracovníka. V dalším jsou v žádosti uvedeny údaje tak, jak uvádí žalovaná ve svém vyjádření shora.
20. Po přezkoumání věci konstatuje krajský soud, že žalobní námitky nejsou důvodné. Z ustanovení § 31 ZDP, ve znění účinném do 31. 12. 2006 vyplývá, že pojištěnec má nárok na starobní důchod před dosažením důchodového věku též, jestliže získal dobu pojištění nejméně 25 let, a do dosažení důchodového věku mu ode dne, od něhož se starobní důchod přiznává, chybí nejvýše tři roky. Dle odst. 2 se starobní důchod dle odst. 1 přizná nejdříve ode dne podání žádosti o přiznání tohoto důchodu, odst. 3 pak jasně stanoví, že přiznání starobního důchodu podle odstavců 1 a 2 vylučuje nárok na starobní

důchod podle § 29 a 30 uvedeného zákona. Zde soud doplňuje, že zatímco v mezidobí došlo ke zrušení § 30, i současné aktuální znění § 31 ZDP ve svém odst. 3 vylučuje přiznání starobního důchodu dle § 29, pokud byl starobní důchod přiznán dle odst. 1 a 2 tohoto ustanovení.

21. Žalobkyně argumentovala tím, že jako laik nevěděla, že žádá o dávku, kterou nebude lze v dalším období případně přepočítat, taková argumentace však nemůže být relevantní pro to, aby soud vyhověl jejímu požadavku. Zákonné znění ustanovení § 31 ZDP v době žádosti žalobkyně o důchod jasně vymezovalo nemožnost, tedy vyloučení možnosti přepočtu dávky a přiznání jiného druhu důchodu. To, že žalobkyně nerozuměla či nevěděla, o jakou dávku žádá, nemůže být omluvou pro vybočení z jasné taxace zákonného ustanovení. Pokud žalobkyně žádala o přiznání starobního důchodu před datem vzniku zákonného nároku, měla prakticky možnost požádat o důchod buď podle § 30, případně podle § 31. Bylo však zcela na ní, jakou dávku si vybere a měla jistě možnost dotázat se jak odborného pracovníka svého zaměstnavatele, tak pracovníků OSSZ na vysvětlení rozdílu mezi těmito dvěma druhy předčasného starobního důchodu. Její tvrzení, že se jí dostalo nesprávného poučení, nemůže obstát, neboť není schopna ho žádným způsobem dokázat. Nemůže obstát ani tvrzení, že na žádosti nebylo žádné označení žádané dávky, neboť pokud by tomu tak skutečně bylo, žalovaná by nevěděla, o jaký druh dávky žadatelka žádá a důchod by nemohl být přiznán. Jak vyplývá z popisu soudu v bodě 19, potřebné údaje naopak zcela jistě žádost žalobkyně obsahovala. Pokud by žadatelka vyslovila požadavek přiznání důchodu dle § 30, byla by jistě vyzvána k doložení evidence u ÚP, kterou však doložila mnohem později, až po přiznání starobního důchodu.
22. Krajský soud dospěl po přezkoumání věci k závěru, že žaloba není důvodná. V další argumentaci plně odkazuje jak na samotné rozhodnutí žalované o námitkách, tak i její vyjádření ve věci, kdy argumentace správního orgánu je správná, souladná se zákonem o důchodovém pojištění v jednotlivých etapách jeho znění, vztahujících se k případu žalobkyně, a to i s odkazem na znění jeho § 54 (jak uvedeno výše). Jinými slovy, žalovaná nemohla vyhovět požadavkům žalobkyně, neboť jí v tom jednoznačně brání znění § 31 odst. 3 ZDP. Soud tedy, s odkazem na ust. § 78 odst. 7 s.ř.s., žalobu zamítl jako nedůvodnou.

V. Náklady řízení

23. Dle § 60 odst. 1 s.ř.s. lze přiznat náhradu nákladů řízení ve věci úspěšnému účastníkovi, tím je v daném případě žalovaný správní orgán. Ten však náhradu nákladů řízení neúčtoval, soud proto rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. S.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 22. října 2018

JUDr. Jana Kábrtová v. r.
samosoudkyně